

ДУСТЫК

КПССның ОКТЯБРЬ РАЙКОМЫ ҮӘМ ХА ЛЫҚ ДЕПУТАТЛАРЫНЫң РАЙОН СОВЕТЫ ОРГАНЫ
ОРГАН ОКТЯБРЬСКОГО РАЙКОМА КПСС И РАЙОННОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

Газета 1931 елның
9 июненән бирле чыга.

№31 (7048)

15 март, 1990 ел.
ПӘНЖЕШӘМБЕ

Бәясе 3 тиен.

СССР халык депутатлары Съездында

МЭСКЭУ (ТАСС). 13 марта СССР халык депутатларының чираттан тыш III съездында алдагы көндө СССР Конституциясөнү узгәрешлөр нәм естәмәлөр көртү нәм СССРда Президент посты булдырылды. Был уңайдан күплөр идарә итүнен президент формасын көртү түрүндөгө мәсьәләнә кичектергесез хәл итү кирәклеген эйттелер. СССРда Президент постын раслау илдө бүген анархия, заңсызылык нәм барында ирек кую тарафадарлары туырган үзенчелекке власть вакуумына каршы гарантия буларак хәрәктәрләнди.

Үзлөре өйтүе буенча, президенттүк көртүгө ашыгура каршы депутатлар — кайбер регионара депутат групбалары нәм союздаш республикалар вәкилләре президенттүк власте институты булдырының мәгълүм шартларын белдерделәр. Болар — яңа суверен дәүләткә союз договоры, президент эшчөнлеген коллегиаль контрол буенча эффекттүү механизм төзү, аны турыдан-туры нәм гомумч тавышында Конституция положениесен берничә узгәреш көртү мәсьәләсөн закон нигезлөрдө.

Тикшерелө торган за-

кон проектына бик күп замечаниеләр, төзөтмөләр, естәмәлөр көртеде. Аларны съезд тарафынан төзелгөн редакция комиссиясе караган.

МЭСКЭУ (ТАСС). Советлар Союзында Президент посты булдырылды. 13 марта Съездында кичке утырышинда СССР Президент посты булдыру түрүндөгө Закон проектында беренче олешен кабул итеп нәм СССР Конституциясөнү узгәрешлөр нәм естәмәлөр көртеп, 1817 халык депутаты бу фикерне яклап тавыш бирде (133 каршы, 61 се токтарланы). Был уңайдан күплөр итеп нәм естәмәлөр көртеп, 1817 халык депутаты бу фикерне яклап тавыш бирде (133 каршы, 61 се токтарланы).

Бу пост, диелә документта, илдө бара торган тиран политик нәм экономик узгәрешлөрне тагы да үстерүнене, Конституция строен, гражданарның хоокуларын, ирек нәм куркынычсызлыгын тәэмин итү максатында булдырыла.

14 марта Съездында иртәнгө утырышинда Конституция положениесен берничә узгәреш көртү мәсьәләсөн закон нигезлөрдө.

СССР халык депутатлары Съезды эшен дәвам итә.

зендә хәл кылыша тәкъдим итеде.

СССР Конституциясөнү политик система мәсьәләләре буенча (СССР Конституциясөнү 6—7 статьялары) узгәрешлөр нәм естәмәлөр көртеде. Был уңайдан күплөр итеп нәм естәмәлөр көртеп, 1817 халык депутаты бу фикерне яклап тавыш бирде (133 каршы, 61 се токтарланы).

СССР Конституциясөнү экономик системаның төп элементларын билгөүчө статияларына да кардиналь узгәрешлөр көртеде. Был уңайдан күплөр итеп нәм естәмәлөр көртеп, 1817 халык депутаты бу фикерне яклап тавыш бирде (133 каршы, 61 се токтарланы).

Илнең Төп Законында Президент сайлау тәртиплөрө, аның вәкаләттө нәм жаңаплылыгы, башка дәүләт органдары белән мөнәсәбәттө билгеләнгөн махсус бүлек көртү көртеп, 1817 халык депутаты бу фикерне яклап тавыш бирде (133 каршы, 61 се токтарланы).

СССР халык депутатлары Съезды эшен дәвам итә.

дә утте. Сайлаучыларның күбесе халык депутатларын сайлаулар буенча кабат сайлаулар вакытында Л. Н. Газизуллина исемен яклап тавыш бирдөрдө итте.

Л. РУССКАЯ.

сайлау алды платформасын, аның ышанычлысы Л. Дильтемхәммәтова чыгышын тицлаганнан соң, сайлаучылар күпсанлы сорауларга жаңаплар алдылар. Очрашу сайлау-

шундай ук эчкерсез очрашу Богдашкиң авылы сайлаучылары белән

кеше 30 гача яшьләр, 233 депутат беренче тапкыр сайланы.

Татарстан АССР халык депутатлары жирле Советларына халык депутатларын сайлаулар түрүндө Татарстан АССР Законында 51 статьясы нигезендә барлыгы депутатлар сайланы: шәһәр Советына 34, авыл Советларына 420. Шәһәр Советы халык депутатларын сайлаулар түрүндө шәһәр Советының бер, авыл Советларының 10 сайлау участогында халык депутатларын сайлаулар буенча кабат сайлаулар үткәрелә.

Халык депутатларының Октябрь район Советы башкарма комитеты.

Халык депутатларының Октябрь район Советы башкарма комитетынан 38 мең 537 сайлаучы көртгөн иде. Халык депутатларын сайлаулар арда шәһәр Советында 13090, авыл Советларында 20849 кеше катнашты.

Татарстан АССР га халык депутатларын сайлау түрүндө Татарстан АССР Законында 48 статьясы нигезендө халык депутатларының шәһәр Советынан сайлауларда 93, авыл Советларында 544 бюллетень ярасызы дип табылды.

Татарстан АССР халык

Таныш булығы: фабрика төгүчеләре

кулмәкләр тегү цөхине смена мастеры итеп күйдиләр. Түзөмле нәм ягымлы Галина Николаевна күл астындағы кыздар белән уртақ телне тиз тапты. Тегүе нөнәре осталыкларын иренмичә, телән ацлата ул. Рәсемдә сез аны яшь ойрәнчек Роза Моратова белән күрәсез. Кызыңы белергә, ойрәнегә теләгә зур, э мастерга шул гына киркта: курсат, ацлата, бер сүз белән эйткәндә—нәнәргә юл ача ул.

Якташларга эйтер сүзэм

17 марта, билгеле булганча, РСФСР халык депутатларына кандидатларга кабат тавыш бирү үткәреләчәк. 868 иче территориаль сайлау округы буенча депутатлар кандидатлар арасында якташыбыз Миндамир Мәхмутович Мусин да бар.

Шушың уңайдан минем районда яшәүчө барлык сайлаучыларга эйтер сүзэм бар. Кабат тавыш бирү көндө тавышларыбызыны Миндамир Мәхмут улы Мусинига бирик. Моны шуның очен дә эйтүем. СССР халык депутатлары арасында безнең районнан вәкил юк. РСФСРда безнең үз кешебез булу районның проблемаларын хәл итүдә булышлык итәр иде. Миндамир Мәхмутович моңа сәләтле. Районның сайлаучылары шуни да исләпкә алсыннар иде.

127 иче Чирмешэн милли-территориаль сайлау округы буенча ТАССР Язучылар союзы идарәсе председателе Ринат Сафиевич Мәхмәмәдиевни якларга чакырам. Аның Республикада демократияне күч жәлдерү, әдәбият нәм мәдәниятини үстерүдө куйган хезмәтләре зур. Ул — Татарстана союздаш Республика статусы бирү очен актив көрәшчеләрнәр бар. Шуңа аны РСФСР даулет властенең югары органына сайлаасак ялтышмабыз.

И. ПЕТРОВ,

тимер юлчы, сугыш нәм хәзмәт ветеранының район Советы председателе.

Белдерү

РСФСР халык депутатларын сайлаулар буенча территориаль нәм милли территориаль сайлау округларында кабат тавыш бирү 1990 елның 17 марта, шимбә көнне, элекке сайлау участокларында 7 сәгатьтән 20 сәгатькә кадәр үткәрелә.

Шул ук тәртиптә 226 Завод нәм 227 Октябрь сайлау участокларында ТАССР га халык депутатларын сайлау да үткәреләчәк.

РАЙОН СОВЕТЫ БАШКАРМА КОМИТЕТИ.

Состав ышанычлы

Халык депутатларының яца корпусу үзенең бөрбиче оештыру сессиясында зур кызыксыну белөн жыелды. Быелгы сайлаулар демократик шартларда, бик гадел үтте бит. Иске Өлмөт авыл Советына 15 халык депутатының 12 сен халык хөзмөт коллективларынан күрсөттө. Состав ягына кильтөндө, анда миллат тә иске алынды. Хатын-кызлар, яшьлөр, төрле нөнөр ияләре бар депутатлар арасында. Сыр савучы Зөлфия Ибраимова, механизатор Рафик Вафин, электрик Анатолий Илларионов кебек булдыклы, эшчөн вәкилләр гә аеруча зур исәп тотабыз. Соңғысын, таләпчөнлеген иске алып, халык депутатлары бертаыштан халык контроле группасы председателе итеп күрсөттөлөр. Авыл Советы житөкчеләрен сайлауда да фикер үзгәлекләре зур булмады. Совет председателе итеп XXI партсъезд исемендәге колхоз партия оешмасы секретаре депутат Х. Ш. Шәмсуаров, аның урынбасары итеп И. Г. Янудина сайланды. Э авыл Советы башкарма комитеты председателе вазифасы Э. В. Хамматовка йөкленди.

И. ЯНУДИНА.

Норлат мәчетенде беренче јомга намазы 1989 елның 13 январенда үкүлдү, 117 мәңгә төшкөн, нигездэ халыкның сөдака акчаларына, халык өмәләре белэн өлгертелгән мәчет елдан артык эшләс дә, аны рәсми ачу наман саен чигерелә килде. Европа һәм Себер мөселманинарының Диния Назэрәтә рәисе мөфти Тәлгат Таҗетдин тантанага узе килемергә вәгъдә биргән иде. Вәгъдә нигезендә килеменгән ачу тантанасы 9 марта билгеләнди.

Байрәмга һәммәсә әзер: район авылларыннан, күрше Аксубай якларынан, Чаллы Башы, Яр Чаллысынан кунаклар чакырылган, мөселманинарының яшелгән, чай табының эзерләнгән, аш мәжлесенә эмәр бирелгән. Олы кунакны көткән арада күнелләрне пакълау ниятеннән вәгъзь тыңлау бара.

Репродуктордан ишетләгән көчле тавыш бик яшька охшаган. Баксаң, укучы — Яр Чаллы мәчете имам-хатыйбы Идрис хәэрәт Галәветдинов узе дә 30 та да житмәгән яп-яшь кеше икән. Өстәвенә, якташыбыз — Аксубай районның Шәрбән авылларынан булып чыкты. 10 чыны бетергән, армиядә хөзмөт иткән. Аннан Уфада 1 ел дини

Безнең төп эшебез

Сәламәтлек саклау, халык мәгарифе, культура, торак-коммуналь хужалыгы һәм төзекләндерү базаларының материал-техник дәрәҗәсен күтәрү, аларны нығыту проблемаларын күләктә хәл итү очен тағын да үтемлөрөк вариантынан заләүнән вакыт үзе таләп итә. 1989 елның халык депутатларының район Советы башкарма комитеты кабул иткән хужалык организаторы һәм предприятиеләре көрткән һәм взнос тулашын ресурслар хисабына финанс фонды булдыру түрүндөгө карапны кабул итүе моңа ачык дәлил булды. Бу очракта взнос һәм көрмәнрән 102,5 мәң сумы тотылды. Шулардан 10,7 мәң сумы үзәк район больницасында артезиан скважинасы калуга, 47,7 мәң сумы телевизион ретранслятор жиһаз лауга һәм

лективлары советлары мөндй фондны төзүгө аңап көрштөләр һәм аңа гомуми эш итеп карадылар. Шулай итеп ағымдагы елның 1 январенда предприятие һәм оешмалардан 124,3 мәң сумлык средство керде. Шул исәптән машина төзу заводы — 15,5 мәң сум, ит комбинаты — 13,1, сөт-май комбинаты — 9,3 мәң, 127 нче ПМК — 8,5, «Агропромхимия» берләшмәсе — 6,5, «Татсельхозмонтаж» ПМКсы 6,0, ремонт предприятие — 4,0, орлыкчылык станциясе — 2,2, ДПМК — 3,0 мәң сум акча көртөләр.

Көргөн взнос һәм көрмәнрән 102,5 мәң сумы тотылды. Шулардан 10,7 мәң сумы үзәк район больницасында артезиан скважинасы калуга, 47,7 мәң сумы телевизион ретранслятор жиһаз лауга һәм

аны эшләтә башлауга, 10,0 мәң сумы Чулпан участок больницасын жиһазлауга, 12,1 мәң сумы авыл гомуми белем мәктәпләренә йөк автомобилләр алуға тотылды. Шулай ук үзәк район китапханәсен төзу очен проект-смета документлары хәзерләүгә 6,2 мәң сум акча жибәрелдә. Футболчылар очен спорт формалары алуға 2 мәң сум, район эчке эшләр булеген техник коралланыруға 2,2 мәң сум акча файдаланылды.

Тупланган фондны мак-сатка юнәлүчән файдалану күләктә аны тулыландыруны таләп итә. Ләкин, шикәр заводы, 53 нче СМУ, МСО, азық комбинаты, элеватор, РСУ, ДРСУ кебек эре предприятие һәм оешмалар да мөндй мәйим финанс чараларынан чит-тә калалар. Боларга да нарамастан, район бюд-

жетынан 7—8 миллион сумга якын акча учреждение һәм оешмаларының социаль культура-конкурш ихтыяжларына то тыла.

Шуңа күрә барлык предприятие һәм оешмалар да әлеге шәфкатләр эшнән читтә калырга тиеш түгелләр. Чөнки шәһәр территориясендә урнашкан барлык учреждение һәм предприятиеләр социаль культура-конкурш хөзмәтләреннөн файдаланалар. Больница, мәктәп, балалар бакчалары, шәһәрне төзекләндеруңац материаль-техник базасын яшьтүртү барлык предприятие һәм оешмаларының кайғыртучанлыгына әверелеге тиеш. Бу жәмләдән финанс ресурсларын булагы катнашырга тиешле хөзмәт коллективлары советларына сонғы сүзне әйтегө бик вакыт.

Р. БИЛАЛОВ,
район финанс бүлгөн медине.

Норлат мәчетенде тантана

курсларда үкүп, Тәлгат хәэрәт фатихасы белэн Бохарада 5 еллик Мир-Араб мәдрәсәсен төмәнлаган. Менә 7 ай инде Чаллыда имам-хатыйбы булып эшли икән. Яшьлөр наласы белән мәчет төшөнчләренең янәшләгө хәзер, һәртөрле мөгжизаларга күнеген баргандарда да сәеррәк ассоциация тудыра. Мәчет үзен «артык кашык» итеп сизмиме икән ак шәһәрдә?

— Һаннарыбызын акчарга, күнелләргә итеп күнелләр шәфкат нуры салырга, адәмнәрне туры юлга бастырырга мәчет, дин ярдәм итәчәк.

Хәэрәт инанган һәм мәгълumatлы әңгәмәдәш булып чыкты. Район мөселманинарына да «сүз» бар икән:

— Һәр авылда мәчет салуны кайғыртыгызы, шул чакта кылган шәлләрек мәгънале, юлыгы түргы булыр.

ХХХ

Тәлгат хәэрәт Таҗетдин көткән вакыттан берәз соңарып килде. Нишлисен: юл кешесе, эш кешесе. Соңғы көннәрдә Сәгүд Гарәбстанынан күлгән делегация белән эшләгән. Юл унаендан Октябрьский, Бөгөлмә, Өлмөт шәһәре мәчетләрендә булып, мөселманинар белән очрашты. Иртәгә инде ТАССР Министрлар Советында мөним очрашуда булырга тиеш. Э бүген исә Диния Назэрәтendәгө 202 мәчетнен берсендә мөселманинар белән очраша, аларга дин кардәшләренең сәламен житкөрә. Соңғы 10

елда Назэрәттә шундый 109 тантана булган. Якын елларда янә 45 мәчет төзу нияттә икән але. Бу теге, жимерелгән, ма-

нарасы кисеп аударылган, тартып алынган 15 мәң белән чыыштырганда күп тә түгел, югыйса. Әмма боз күзгалды дип исәпләнә. Уткән елның августында Болгар иләндә Ислам кабул итегүлгө 1100 ел тулу тантанасына 23 илдән мөселман кардәшләрбез катнашты. Дини китаплар дөнья курде, Чит илдәре кардәшләр белән элемтә нығыды.

Алардан валюта, китап, жиһазлар белән ярдәм килә. Эле күнтән түгел генә Тәлгат хәэрәт Төркиядә булды. Рамазан шәриәт асна 63 мәң мәчет безгә ярдәм күлгән түргызғын алдан ук белдереп күйдә, шулай да газета укучылар очен берәр сүз әйтегө ризалашты. Бәхетбезгә, чыгышында без сорашиб беләс күлгән нәрсәләр — һәммәсә ярлып ята.

— Ходай күшса, изге ниятләребез биниңә зур. Хәзер казнабында 3 мәчетлек 6 миллион сум акчабыз бар. Уфада 600 кеше сыйдырышлы мәчет, 50 кеше уқырлык мәдрәсә «салырга үйләй-быз». Омскида, Мәскүдәде шундый эшләр торғызырга ниятлибез. Эле Диния Назэрәтә карамагына 12 гектар жир бирелде. Анда 1100 укучы сабак алышлык хөкүмәт мәктәбен төзөл бирәчекбез. Укулар икенче класстан ук гарәпчә алыш барылачак. 50 сабый очен ятимнәр, 50 урынлы шәфкат йорты салачакбыз. Изгелек, шәфкат нуры мөселманинарын юлын һәрчак яктыртып торырга тиеш.

Тәлгат хәэрәт мөселманинарынан мәнфәгатенең халыкара масштабта хәл итегүлгө очен сейләгендә. Вәгәзенең төп асылы татулык һәм бердәмлеккә өндөй иде

бит. Илләр, халыклар бердәмлекенә. Шул чакта гына эштә бәрәкәт булыр, изгелек һам иминлеккә юл ачылыр.

Хәэрәтнән вәгазендә һәммә кеше кызыксынып тыңларлык яңалыклар күп. Мәфти вакытынын тығызылыгын алдан ук белдереп күйдә, шулай да газета укучылар очен берәр сүз әйтегө ризалашты. Бәхетбезгә, чыгышында без сорашиб беләс күлгән нәрсәләр — һәммәсә ярлып ята.

— Ходай күшса, изге ниятләrebез биниңә зур. Хәзер казнабында 3 мәчетлек 6 миллион сум акчабыз бар. Уфада 600 кеше сыйдырышлы мәчет, 50 кеше уқырлык мәдрәсә «салырга үйләй-быз». Омскида, Мәскүдәде шундый эшләр торғызырга ниятлибез. Эле Диния Назэрәтә карамагына 12 гектар жир бирелде. Анда 1100 укучы сабак алышлык хөкүмәт мәктәбен төзөл бирәчекбез. Укулар икенче класстан ук гарәпчә алыш барылачак. 50 сабый очен ятимнәр, 50 урынлы шәфкат йорты салачакбыз. Изгелек, шәфкат нуры мөселманинарын юлын һәрчак яктыртып торырга тиеш.

Аннан хәэрәт шәһәри (Ахыры 4 ич биттә). 21 февральда 23 сағатта больници цага пычак белән чөнчеп үтәрелгән кеше китерү түрүнде хәбер алышынан, В. Ильинская иштәкелегендә оператив тикишүү группасы киттә. Вакытында чара күрүүнүн натижәсендә жинаятында өттөнүү түбәсөнүүнүн күнчесе күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалану кагыйдәләр бузыдан. П. Ильинская иштәкелегендә 1972 елда түбәнен түбәсөнүүнүн күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалану кагыйдәләр бузыдан. П. Ильинская иштәкелегендә 1972 елда түбәнен түбәсөнүүнүн күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалану кагыйдәләр бузыдан. П. Ильинская иштәкелегендә 1972 елда түбәнен түбәсөнүүнүн күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалану кагыйдәләр бузыдан. П. Ильинская иштәкелегендә 1972 елда түбәнен түбәсөнүүнүн күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалану кагыйдәләр бузыдан. П. Ильинская иштәкелегендә 1972 елда түбәнен түбәсөнүүнүн күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалану кагыйдәләр бузыдан. П. Ильинская иштәкелегендә 1972 елда түбәнен түбәсөнүүнүн күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалану кагыйдәләр бузыдан. П. Ильинская иштәкелегендә 1972 елда түбәнен түбәсөнүүнүн күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалану кагыйдәләр бузыдан. П. Ильинская иштәкелегендә 1972 елда түбәнен түбәсөнүүнүн күнчесизлекенән 1424 сум материяль зыян килде. Бу гаеплеләрдән түләтелечәк. 9 февральда Иске Камышлы авылында миличенә төзексезлекенән В. Ямановларынды мунчасы яны. 10 февральда Чуваш Мөнжесе авылында газ плитесинен файдалан

